

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертационния труд на ас. инж. Димитър Стоянов Вергиев на тема: **“Проблеми и перспективи на финансовия инженеринг при електронната търговия с нефтени фючърси”** за присъждане на образователна и научна степен **“доктор”**.

Рецензент: Доцент д-р по икономика Петър Петров Кънев, шифър 05.02.18. Икономика и управление и 05.02.21. Организация и управление на производството.

Адрес: 5250 гр. Свищов, ул. “Ем. Чакъров” № 2,
СА “Д. А. Ценов”, тел. 0631 / 66 – 343; 66 – 353

Основание за рецензиране: Със заповед на ректора на ХТМУ – гр. София ИД – 20 – 98 / 26.05.2011 г., включен за член на научното жури и избор на негова заседание от 31.05.2011 г. за рецензент.

1. Кратки биографични данни и характеристика на научните интереси на докторанта

Докторантът Димитър Стоянов Вергиев завършва висше образование – степен бакалавър в ХТМУ – гр. София по специалност ОХТ, модул “Горива”.

В същия Университет през 2004 г. получава магистърска степен по Стопанско управление. От 2004 г. до 2007 г. е асистент в Колежа по туризъм – гр. Бургас, в Колежа същия профил в Албена – клон на Бургас и в Бургаския свободен университет.

От 2008 г. е асистент в ХТМУ – гр. София, като води семинарни занятия по Финанси, Икономика, Мениджмънт на човешките ресурси и УСЕП. Преди началото на преподавателската му дейност в продължение на 15 години той последователно работи като финансов инспектор в сферата на туризма, специалист в застраховането, като финансов консултант и специалист по маркетинг. От 2001 г. е консултант и в Министерството на екологията по проблемите на водите.

Научните интереси на инж. Димитър Вергиев главно са в областта на ценовата политика в нефтената индустрия и по специално на модерните финансови практики използвани от финансовия инженеринг в тази област,

а също така по отношение управлението на риска. Има осем научни публикации и един учебник.

Докторант е в катедра “Икономика и стопанско управление” по шифър 05.02.18. “Икономика и управление”.

2. Обща характеристика на дисертационния труд и оценка на резултатите

Дисертационният труд е в обем 181 компютърни страници. В структурно отношение включва: въведение – 7 страници; изложение в четири глави – 159 страници; заключение – 3 страници; списък на използваната литература – 7 страници. В него са посочени 171 източника, от които 63 на кирилица (българска и руска литература) и 52 на латиница. Посочени са и над 50 интернет-сайта. Освен това в подкрепа на изложението са представени 69 таблици, 44 фигури и 5 диаграми.

2.1 По заглавието на дисертацията

Заглавието на дисертацията “Проблеми и перспективи на финансовия инженеринг при електронната търговия с нефтени фючърси” е сравнително точно дадено, като е на лице необходимата връзка с формулираните предмет, обект, теза, цел, задачи и структура на изложението. Бих препоръчал обаче, по стегнат негов вариант, а именно: “Финансовият инженеринг при електронната търговия с нефтени фючърси”. Но и двете дефинирания допускат доста мащабно изследване, което налага визиране във въведението на ограничения (рамка) на изследването.

2.2 По актуалността на темата

Безспорно изследването е посветено на актуален и значим за теорията и практиката въпрос, който докторантът е открил във въведението на дисертацията. Нещо повече, в него още точно и систематизирано са изтъкнати причините провокиращи актуалността на проучването. Убеден съм, че в близко бъдеще проблемите на финансовия инженеринг при електронната търговия в т. ч. и с нефтени фючърси ще бъдат предмет на многоаспектни анализи и оценки, в резултат на което ще се извеждат нови идеи и предлагат ефективни решения.

Поради всичко това, следва да се приветстват усилията на докторанта да се ангажира с разработването на един важен, интересен и същевременно твърде сложен проблем, изискващ значителен обем специални знания и дори методически компетенции относно конкретното проучване.

2.3 По предмета, обекта, тезата, целта и задачите на изследването

Предметът на изследването е ясно определен, докато обектът изискваше по-голяма конкретизация и по-прецизна формулировка, най-вече от гледна точка на заявената за разработване тема. Много добре е дадена изследователската теза.

Добре са представени основната цел, както и кръгът от задачи очертаващи логическите стъпки на изследването, въпреки че по-сполучлив вариант би бил, ако се постигнеше (потърсеше) възможност за по-голяма стегнатост и конкретизация.

2.4 По методологията и метода на изследването

Във връзка с разработването на дисертационния труд докторантът е използвал комплекс от подходи и най-вече системния, структурния и сравнителния, а също така е приложил широк набор от методи – на математическата логика, графичния, на анализа (финансов, корелационен), на индукцията и дедукцията, както и редица сравнителни методи. Нещо повече, поради спецификата и сложността на предмета на изследването и от гледна точка на поставената цел, както и формулираните задачи, г-н Вергиев напълно правилно се съобразява с редица основни научни постановки за финансовия инженеринг и електронната търговия с дериватни финансови инструменти.

Според нас, научните постановки, отделните подходи и методи, са сполучливо подбрани и успешно използвани, следствие на което е постигнато едно задълбочено и систематизирано изследване.

2.5 По използваната литература

За постигане на поставената в дисертацията цел и изпълнение на конкретните задачи докторантът е ползвал 171 литературни източника – специална литература, интернет-сайтове, информационни бюлетени, европейски програми и др.

Използваната литература съдържа основните класически и модерни теории и концепции относно финансовия инженеринг и електронната търговия с дериватни инструменти. В този смисъл имаме достатъчни основания да твърдим, че тя е подбрана сполучливо, съобразно изследвания проблем. Същевременно от прегледа на изложението може да се направи извода, че литературните източници са проучени обстойно и внимателно и съответно коректно използвани. На тази основа докторантът е успял да разкрие и отграничи ясно проблемите на финансовия инженеринг при електронната търговия с нефтени фючърси и да формулира интересни обобщения и обоснове съответни предложения.

2.6 По структурата на дисертацията и логиката на изследването

Структурата на дисертацията е изградена съобразно изследователската цел, поставените за решаване задачи и стремежът в достатъчна степен да се проучи проблема. Налице е логическа постройка и балансираност между отделните глави и параграфи по отношение на обем. Изложението на много места е подкрепено с таблици (69), фигури (44) и диаграми (5). Така е постигната подходяща нагледност и яснота.

В първа глава върху основата на внимателно и обстойно проучване на специалната литература и съответни критични оценки е разкрита същността на финансовия инженеринг, като е открояна неговата

специфика и основни характеристики. Обстойно се анализира финансовия риск, като основа на финансовия инженеринг. Изложението в тази част на дисертацията показва добро познаване от страна на докторанта на специалната литература и умението да анализира, оценява, обобщава и систематизира отделните постановки.

Във втора глава са представени основните борсови инструменти на финансовия инженеринг. След съответно характеризирание, анализи и оценки на всеки от тях са открити техните достоинства и недостатъци и възможностите за приложението им.

В трета глава се изясняват специфични въпроси от електронната търговия с дериватни финансови инструменти и на системите за "ON-LINE" разплащания. Освен обстойното им изясняване особено внимание заслужава очертаването на приложимостта на този вид търговия и тези системи на разплащания.

От изложението на тази глава личат много добрите компетенции на докторанта по изследвания проблем, както и неговото умението след критически оценки да формулира аргументирани конкретни изводи.

В последната част от дисертацията се открояват три силни момента, които обстойно и компетентно са разработени от докторанта, а именно: ролята на нефтените фючърси при управлението на риска; разкриването на ценовите тенденции на пазара на нефтени фючърси и обосноваването и представянето на схема и механизъм за търговия на суров петрол и природен газ чрез фючърси. Безспорно тази част от дисертацията заслужава най-висока оценка. Същевременно тук бихме допълнили, че чрез разработката на четвърта глава г-н Вергиев ни внушава че много добре познава практиката и има способности за разкриване и обосноваване на възможности за успешно решаване на конкретни проблеми.

В заключението на дисертацията докторантът систематизирано представя основните изводи от изследването, съответни обобщения и предложения.

3. Основни приноси в дисертацията

Приносите в дисертационната работа с научно приложен характер, според мен са:

- ✓ Широкоаспектното изследване на финансовия инженеринг. Въз основа на обстойния преглед и анализ на теоретичните постановки, аргументираните уточнения, систематизации и научни обобщения на същностните характеристики на финансовия инженеринг, както и убедителното извеждане на финансовия риск за основа на този инженеринг.
- ✓ Подходът за диверсифициране инструментариума на финансовия инженеринг, а така също разкриването и систематизирано

представяне на достойнствата и недостатъците на този инструментариум.

- ✓ Въз основа на анализа и оценката на бизнес средата разкриването на възможностите за търговия с финансови инструменти на суров петрол и природен газ.
- ✓ Обосновката и разработването на схема за търговия на суров петрол и природен газ чрез фючърси. Разкриване ролята на последните за ефективното управление на риска.

Изтъкнатите приноси са резултат на самостоятелно проведено изследване от докторанта. Те от една страна разширяват научните знания по проблема, внасят известни корекции и от друга са полезни за стопанската практика.

4. Критични бележки и препоръки

Наред с открояване на положителните страни на дисертационната работа следва да се отбележат и някои неточности, противоречия и пропуски в изложението, по съществени от които според мен са следните:

- Не е уместно във въведението да се изясняват видовете дериватни стратегии. Тук трябваше да се открият ограничителните условия на изследването и евентуалните трудности, които го съпътстват.
- Силен момент на дисертацията би бил, ако в първа глава и донякъде във втора бяха представени теоретико-методически постановки, свързани само с фючърсите.
- Литературния обзор трябваше да се ограничи до първа и втора глава. Същевременно нужни бяха по внимателни разграничения при коментиране на отделните финансови инструменти.
- Следваше да се отдели нужното внимание на особеностите на търговията със суров петрол и природен газ, които в една или друга степен влияят върху изследвания проблем.
- Не биваше да се пренебрегва разкриването и систематизацията на факторите и условията, оказващи влияние върху електронната търговия с дериватни финансови инструменти.
- Качеството на разработката щеше да бъде още по-добро, ако по-голямо внимание беше отделено на препоръчителната част, при ясно открояване на ползите за практиката.
- В недостатъчна степен е изразено личното мнение.

Направените критични бележки не са от принципен характер. Те не намаляват достойнствата на дисертацията, нито коригират общата ми положителна оценка.

5. Публикации по дисертационния труд

В края на автореферата са посочени в справка 8 публикации по дисертацията и съответно приложени техни ксерокопия: 3 статии и 5 доклада, представени на международни научни конференции. Всички те представят конкретни съществени части от дисертацията. Публикувани са в утвърдени университетски издателства. От тук може да се направи извода, че те са получили необходимото обществено признание.

6. Автореферат и справка за приносите

Авторефератът отразява основните моменти от дисертацията. Разработен е съгласно изискванията и като структура и като съдържание.

Справката за приносите правилно представя научните постижения в дисертацията.

7. Лични впечатления от докторанта

Познавам докторанта само от срещи при участие в конференции. Направи ми впечатление с интелигентността и ерудицията си.

Заклучение:

Дисертационният труд е изследване на актуален и значим проблем за нашата стопанска практика. Формулираната във въведението основна цел е постигната. Налице са конкретни приноси както за теорията, така и за стопанската практика. Дисертацията заслужава положителна оценка и отговаря на изискванията за присъждане на исканата научна степен. Всичко това ми дава достатъчно основание с пълна увереност да препоръчам на почитаемите членове на Научното жури да **присъдят** на докторанта инж. Димитър Стоянов Вергиев образователната и научна степен **“доктор”**.

Свищов
27 юни 2011 г.

Рецензент:
/доц. д-р Петър Кънев/